

Miesięcznik internetowy Grupy ZZM-KOPEX

Jubileusz „Kopex-u”

- 45 lat temu powstał „Kopex” jako okno na świat dla całego zaplecza górniczego w Polsce. To dzięki naszej firmie polscy inżynierowie mogli sprzedawać swoją myśl techniczną, projektować kopalnie, zakłady wzbogacania węgla i inne obiekty przemysłowe na całym świecie, to dzięki „Kopeksowi” fabryki produkujące maszyny i urządzenia mogły docierać do odbiorców na całym świecie, to „Kopex” organizował wyjazdy polskich górników po to, by mogli uczestniczyć w budowie kopalń za granicą – powiedział na wstępie jubileuszowej uroczystości barbórkowej **Tadeusz Soroka**, prezes Zarządu „Kopex-u”, podsumowując 45-letni dorobek firmy.

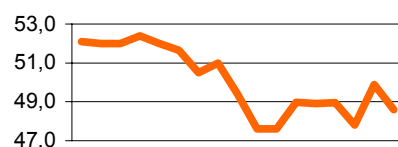
Jak na jubileusz przystało było bardzo uroczyście i galowo. Jubileuszową Barbórkę (45-lecie przypadło w 2007 roku) nasza spółka świętowała 10 stycznia br. w Teatrze Śląskim im. S. Wyspiańskiego w Katowicach. Salę wypełniło szalenie liczne grono przyjaciół „Kopex-u”. Wszyscy odśpiewali hymn górniczy i obejrzeni film prezentujący grupę ZZM-KOPEX.

- Od dwóch lat „Kopex” jest inną firmą, ale podążającą w tym samym kierunku – podkreślał T. Soroka. – Stanowi silną grupę przemysłową skupiającą 35 spółek w kraju i za granicą. I tak jak w poprzednich latach stara się docierać do inwestorów niosąc polską myśl techniczną.(...) Tę pozycję „Kopex” zawdzięcza temu, że ma takich większościowych właścicieli, którzy zdecydowali się zaangażować wszystkie wypracowane środki w rozwój. (...) Bez tej decyzji, bez tej determinacji, bez tej wiary nie byłoby naszej grupy.

- A teraz Skarbek wprowadzi na scenę nominowanych do stopni górniczych – zapowiedział prowadzący jubileuszową galę **Dariusz Niebudek**, aktor scen śląskich.

dokończenie na str.2

Notowania akcji:

Kurs z dnia:

03.12.07 – 52,10 zł

28.12.07 – 48,60 zł

Z parkietu

❖ 17 grudnia podpisano pomiędzy KOPEX S.A. a firmą P.T. Gunungbayan Pratomacoal memorandum o współpracy.

więcej na stronie: www.kopex.com.pl

Umowa z „Borynią”

„Tagor” dostarczy KWK „Borynia” zmechanizowane obudowy ścianowe. Kontrakt o wartości 32,8 mln zł zrealizowany będzie do końca lutego bieżącego roku.

Właściciele na zakupach

19 i 27 grudnia ubiegłego roku akcje „Kopex-u” dokupił **Krzysztof Jędrzejewski**, akcjonariusz spółki. Pierwsza transakcja dotyczyła nabycia 270 tys. akcji, natomiast druga zakupu 590 tys. akcji. Wcześniej – 14 grudnia – **Leszek Jędrzejewski**, większościowy akcjonariusz „Kopex-u”, w wyniku wniesienia jednego miliona akcji spółki jako wpłaty na nabycie certyfikatów inwestycyjnych Funduszu SEZAM IX Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych, co jest równoznaczne z przeniesieniem praw z tych akcji na Skarbiec TFI, zmniejszył swój udział w ogólnej liczbie głosów „Kopex-u” o ponad 1 procent.

Po dokonaniu transakcji na dzień 27 grudnia ubiegłego roku Krzysztof Jędrzejewski posiadał 4 mln 968 tys. 55 akcji spółki. Wraz z bratem – Leszkiem Jędrzejewskim i matką – Anną Jędrzejewską był właścicielem łącznie 44 mln 493 tys. 798 akcji, co stanowi 65,79 procent kapitału „Kopex-u”.

Jak się okazuje, za sprawą transakcji dokonanych przez rodzinę Jędrzejewskich akcje „Kopex-u” znalazły się w grudniu ubiegłego roku na pierwszym miejscu pośród najchętniej w tym czasie kupowanych walorów. W wielu innych firmach insiderzy gorączkowo pozbywali się posiadanych papierów.

Największy kontrakt Hansena

Od mocnego akordu rozpoczęła grę biznesową w składzie naszej grupy monachijska firma Hansen Sicherheitstechnik AG. 13 grudnia 2007 roku, niespełna w trzy tygodnie po przejęciu przez „Kopex”, nasz niemiecki partner zdobył kontrakt o wartości 22 mln euro (około 79 mln zł) na dostawę nowoczesnych transformatorów dla górnictwa węglowego Republiki Południowej Afryki. Jest to największy kontrakt w historii tej spółki. Zgodnie z umową, południowoafrykańskie kopalnie otrzymają 350 transformatorów, które wyprodukuje w ciągu 5 lat kontrolowana w 100 procentach przez Hansena spółka Hansen+Genwest (Pty) Ltd., posiadająca swoje zakłady koło Jahannesburga w RPA. Będą to proekologiczne, chłodzone powietrzem suche transformatory wykonane z materiałów ogniotrwałych, co w efekcie zwiększa bezpieczeństwo pracy w kopalniach. Zastępują pracujące do tej pory w górnictwie RPA przestarzałe technologicznie transformatory chłodzone olejem.

dokończenie na str.2

dokończenie ze str. 1

Jubileusz „Kopex-u”

Dyplomy nadania stopni generalnego dyrektora górnictwa III stopnia otrzymali: **Marian Kostempski**, prezes Zarządu ZM S.A., **Krzysztof Jędrzejewski**, członek Zarządu ZM S.A., współwłaściciel „Kopex-u”, **Joachim Sosnica**, prezes Zarządu FMIU „Tagor”, **Jerzy Keller**, wiceprezes Zarządu FMIU „Tagor”, **Marek Mika**, dyrektor do spraw inwestycji „Kopex-u”, **Wiesław Rosiński**, członek Zarządu „Wamagu” i **Andrzej Staszak**, członek Zarządu „Kopex-FAMAGO”, natomiast stopień generalnego dyrektora górnictwa II stopnia otrzymał **Andrzej Płonka**, prezes Zarządu „Wamagu”. Stopień dyrektora górnictwa III stopnia przyznano **Michałowi Niedbalskiemu**, dyrektorowi Biura Handlowego „Kopex-u”.

Słowa życzeń i podziękowań skierowane zostały pod adresem byłego wieloletniego dyrektora naczelnego i prezesa „Kopex-u” **Zygmunta Smolca**, który świętuje 50-lecie pracy zawodowej. Po wręczeniu jubilatowi szpady górniczej, pierwszej szpady górniczej przyznanej w historii „Kopex-u”, były brawa na stojąco i chóralne: sto lat!

Z. Smolec był wyraźnie zaskoczony i wzruszony. – Pracując w tej samej firmie nie wiedziałem, że spotka mnie dzisiaj takie wyróżnienie. Bardzo dziękuję za wyrazy uznania.

Na ręce T. Soroki list gratulacyjny przekazał wicewojewoda śląski **Adam Matusiewicz**. Listy gratulacyjne skierował także wiceminister gospodarki **Eugeniusz Postolski** i prezes WUG **Piotr Buchwald**.

W części artystycznej odbył się koncert, który uświetnił swoim występem **Wiesław Ochman** śpiewający w towarzystwie solistek Opery Śląskiej w Bytomiu **Leokadii Duży** i **Joanny Kściuczyk-Jędrusik**. W repertuarze znalazły się m. in. popularne utwory operetkowe. Publiczność zachwyciła **Magda Navarette**, tancerka flamenco. Największe brawa zebrał **Czesław Jakubiec z kabaretu „Tenor”** (występujący wraz ze **Sławomirem Kolano**) za niezwykle oryginalne poczucie humoru „ubrane” w brawurowy występ. Tło muzyczne stworzył kwartet smyczkowy „Verbum Camerate Implus” w składzie: **Jacek Siemek**, **Marek Krótki**, **Radosław Mikołajczyk** i **Łukasz Tudzierz** oraz przy fortepianie **Halina Masolińska**.

W jubileuszowej uroczystości uczestniczyli m. in. byli wiceministrowie – **Jerzy Markowski** i **Andrzej Karbownik**, prezydent Katowic **Piotr Uszok** oraz

przedstawiciele wyższych uczelni i instytutów górniczych, spółek węglowych, firm zaplecza górniczego, banków i instytucji finansowych.

Wśród gości zagranicznych był m. in. ambasador i minister pełnomocny Rumunii w Polsce **Gabriel Constantin Bartaș**.

45-lecie „Kopex-u” przypadło w roku ubiegłym, który upłynął w grupie ZM-KOPEX pod znakiem jubileuszy. 50 lat świętowała bowiem spółka „Kopex-FAMAGO”, zaś 60-te urodziny obchodziły Zabrzeńskie Zakłady Mechaniczne. Za dwa lata jubileusz 190-lecia obchodzić będzie wałbrzyski „Wamag”, najstarsza firma naszej grupy.

Na zdjęciu: Teatr im. Stanisława Wyspiańskiego - wicewojewoda śląski Adam Matusiewicz wręcza dyplom Krzysztofowi Jędrzejewskiemu

dokończenie ze str. 1

Największy kontrakt Hansena

- Umowa w Afryce Południowej jest największym kontraktem dostawczym spółki Hansen Sicherheitstechnik AG – informuje **Christian Deyer**, prezes Zarządu Hansen Sicherheitstechnik. – Pozwoli podwoić dochody firmy Hansen+Genwest (Pty) Ltd. Wartość tego kontraktu wskazuje, że przyciągnęliśmy uwagę ogromnej ilości klientów.

W 2006 roku Hansen, który jest drugim na świecie dostawcą elektronicznych systemów bezpieczeństwa i sterowania do maszyn górniczych, zarobił około 3,7 mln euro, mając sprzedaż na poziomie ponad 41,5 mln euro. Przychody za ubiegły rok miały zamknąć się kwotą ponad 45 mln euro. Firma będzie liderem tworzonej przez grupę ZM-KOPEX dywizji elektroniki górniczej, w skład której wejdzie niebawem Zakład Elektroniki Górniczej w Tydach.

Napisali o nas

Miliarderzy są wśród nas

Świąteczne wydanie „Parkietu” (nr 297 z 22-26 grudnia 2007 r.) przynosi ranking największych inwestorów giełdowych, w którym szóstą lokatę zajęli współwłaściciele „Kopex-u” **Leszek** i **Krzysztof Jędrzejewscy**. Według gazety, kontrolowane przez nich aktywa (akcje „Kopex-u” i Rafametu) miały w połowie grudnia wartość 2,12 mld zł. Listę miliarderów – największych inwestorów indywidualnych na GPW otwiera **Leszek Czarnecki** z majątkiem wartym 9,2 mld zł. „Leszek i Krzysztof Jędrzejewscy znaleźli się w naszym tegorocznym zestawieniu w ścisłej grupie najbogatszych inwestorów giełdowych. Ten sukces zawdzięczają finalizacji połączenia Zabrzeńskich Zakładów Mechanicznych z giełdowym Kopeksem – podkreśla „Parkiet”. – Po połączeniu powstała grupa, której obecna kapitalizacja zdecydowanie przekracza 3 mld zł. Rodzina Jędrzejewskich kontroluje ponad 60 proc. kapitału spółki. Grupa ma aspiracje stać się podmiotem globalnym”. Dziennik dodaje, że Leszek Jędrzejewski związany jest z warszawską giełdą od początku jej istnienia. „W przeszłości dysponował sporymi pakietami akcji m. in. Zrewu, Relpolu, Mostostalu Zabrze – pisze. Ostatnio bracia Jędrzejewscy kupują papiery Rafametu, gdzie przekroczyli próg 10 proc.

Porozumienie z „Famurem”

11 stycznia br. KOPEX podpisał z Fabryką Maszyn „Famur” umowę o współpracy, której celem jest pozyskiwanie zamówień na rynku chińskim, największym rynku górniczym świata. Obie firmy uzgodniły, że będą dążyć do wspólnego oferowania maszyn i urządzeń górniczych, zaś w przypadku możliwości zdobycia zamówienia zawarta zostanie odrębna umowa konsorcjum. Umowa przewiduje również równy udział w realizacji kontraktów oraz określa ramowe złożenia dla przyszłych umów konsorcjum.

- Górnictwo chińskie jest na tyle atrakcyjne i ma tak duże potrzeby inwestycyjne, że współdziałanie obu firm może być dużo korzystniejsze niż samodzielna gra rynkowa – ocenia **Krzysztof Jędrzejewski**, członek Zarządu ZZM, współwłaściciel „Kopex-u”. – Być może będą również możliwości współpracy na innych rynkach zagranicznych.

K. Jędrzejewski pytany o to, czy umowa z „Famurem” jest wstępem do fuzji obu firm podkreśla, że w zakresie połączenia nie wydarzyło się nic szczególnego. – Umowa ma charakter operacyjny, jeśli zaś współpraca w Chinach będzie się rozwijała, to stworzy to klimat do połączenia – dodaje K. Jędrzejewski.

W ubiegłym roku grupa ZZM-KOPEX sprzedała górnictwu Chin najwyższej klasy sprzęt – zmechanizowane obudowy ścianowe z doskonałymi stojakami hydraulicznymi. Umowy zrealizowano dla firmy Shenhua Ningxia Coal Industry Group Co. o wartości 75 mln USD (ponad 215 mln zł) oraz dla firmy China Shenhua Energy Company Ltd. w Pekinie o wartości ponad 33 mln USD (95 mln 571 tys. zł). „Kopex” jest udziałowcem uruchomionej w zeszłym roku spółki „Tagao” w Chinach, która produkować będzie od 2009 roku 1200 sekcji obudów zmechanizowanych rocznie.

Również w ubiegłym roku podjęta została decyzja o budowie w Zabrzańskich Zakładach Mechanicznych w Zabrze hali do produkcji kombajnów ścianowych dużych mocy, przeznaczonych na wymagające rynki światowe, w tym głównie rynek chiński, gdzie przy bardzo dużych wydobyciach węgla oczekuje się niezawodności i wysokich parametrów maszyn.

Komu węgiel, komu kopalnia?

Jak twierdzi prof. **Jerzy Bednarczyk** z Instytutu Górnictwa Odkrywkowego „Poltegor”, wokół Legnicy zalegają największe w Europie, a być może i na świecie, złoża węgla brunatnego, które oblicza się na 35 mld ton, z czego 15 mld ton można objąć eksploatacją. Dla porównania – zasoby w rejonie Bełchatowa sięgają 2 mld ton. Legnickie złoża znajdują się na głębokości około 200 metrów. Decyzję co do ich przyszłości ma podjąć rząd.

Tymczasem wokół legnickiego węgla kręca się już od jakiegoś czasu rekiny energetycznego biznesu. Eksploatacją zainteresowany jest szwedzki Vattenfall, który planuje wybudowanie koło Legnicy elektrowni o mocy około 4 tys. MW, polski (państwowy) koncern energetyczny Tauron, który wspólnie z KGHM zamierza również wybudować elektrownię w tym regionie oraz Polska Grupa Energetyczna - największy polski producent prądu. Zanim koło Legnicy powstanie jakkolwiek elektrownia, najpierw trzeba wybudować tam kopalnię węgla brunatnego. A to już jest specjalność naszego „Kopex-FAMAGO”. Z Legnicy do Zgorzelca nie jest daleko. Jednak nie o kilometry tu chodzi, lecz o to, że zgorzelecka spółka jest jedną z nielicznych firm na świecie, które mają do perfekcji opanowaną kompleksową budowę kopalń odkrywkowych.

Bliżej Wietnamu

W grudniu ubiegłego roku przedstawiciele kierownictwa grupy ZZM-KOPEX przebywali w Wietnamie. W programie znalazły się m. in. spotkania z przedstawicielami firmy Węgiel Narodowy Wietnamu – Grupa Przemysłu Mineralnego (Vinacomin) oraz Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Wizyta przyniosła nawiązanie współpracy z przemysłem węglowym Wietnamu. Powołano też agenta handlowego naszej grupy kapitałowej w Wietnamie.

- Stronie wietnamskiej zaproponowaliśmy nowy wariant współpracy – mówi **Janusz Primula**, dyrektor do spraw marketingu „Kopex-u”. – Chodzi o możliwość inwestowania przez naszą grupę w Wietnamie i to nie tylko w sektor maszyn górniczych, ale także w pokrewne branże przemysłowe.

Wietnam

W delcie Czerwonej Rzeki

Grupa ZZM-KOPEX planuje powrót na atrakcyjny rynek Wietnamu. Szansę na zrobienie dobrych interesów daje zwłaszcza współpraca z tamtejszym górnictwem węgla (a także innych surowców mineralnych), które ma przed sobą dobre perspektywy rozwoju. Wietnam stawia na przemysł wydobywczy, węgiel zabezpiecza potrzeby gospodarki kraju, w tym głównie rozbudowywanej energetyki zawodowej. Duża część surowca idzie także na eksport.

Zasoby surowcowe w Wietnamie są dość znaczne. Z przeprowadzonych do tej pory badań około 200 złóż węgla wynika, że do wydobycia jest około 7 mld ton. W czasie prac poszukiwawczych ropy naftowej i gazu odkryto w delcie północnej Czerwonej Rzeki złoża węgla brunatnego, którego zasoby szacowane są na miliardy ton. Wietnam jest także bogaty w inne surowce mineralne m. in. rudę żelaza (około 1 mld ton), chromit i miedź. Systematycznie rośnie w tym kraju wydobycie węgla. O ile w 2003 roku wynosiło ono 18,2 mln ton, o tyle w 2006 roku sięgnęło już poziomu 36,8 mln ton. Jeszcze szybciej zwiększa się eksport, który w tych samych latach wynosił – odpowiednio – 6,5 mln ton oraz 21,6 mln ton. Wietnam ma więc duże nadwyżki surowca energetycznego. Eksportuje go do ponad 30 krajów świata.

W przemyśle wydobywczym kluczowe znaczenie odgrywa firma Węgiel Narodowy Wietnamu – Grupa Przemysłu Mineralnego (Vinacomin), z którą grupa ZZM-KOPEX zamierza nawiązać współpracę biznesową. W jej skład wchodzi 60 przedsiębiorstw. Według szacunków, Vinacomin zamierza w 2010 roku sprzedawać m. in. od 45 do 48 mln ton węgla rocznie, produkować 1,7 mln ton cementu oraz 220 tys. ton kęsów stalowych. Roczne obroty mają się wahać od 3 do 4 mld dolarów. Wśród realizowanych i planowanych na lata 2006 – 2010 inwestycji wymienia się przede wszystkim rozbudowę kopalń węgla kamiennego oraz zakładów mechanicznej przeróbki węgla.

Barbórkowe święto

Podobnie jak w ubiegłym roku, Barbórkę pracownicy „Kopex-u” świętowali w karnawale. Tradycyjna uroczystość odbyła się 11 stycznia br. w restauracji „Szafranowy Dwór”. Była znakomita zabawa, kwiaty, odznaki, dyplomy, słowa podziękowania za całoroczną pracę.

Prezes Zarządu „Kopex-u” **Tadeusz Soroka** wręczył dyplom honorowy byłemu dyrektorowi naczelnemu i prezesowi „Kopex-u” **Zygmuntowi Smolcowi**, obchodzącemu 50-lecie pracy zawodowej. Obecnie Z. Smolec pełni funkcję pełnomocnika Zarządu „Kopex-u” ds. rozwoju.

Odznaką „Zasłużony dla KOPEX S.A.” uhonorowano: **Małgorzatę Alberską, Teresę Filipek, Magdalenę Jaworską i Michała Baranowskiego.**

W 2007 roku jubileusze pracy zawodowej obchodzili: 20-lecia - **Robert Szymanik, Joanna Kutarba-Lorek i Grażyna Nowak**, 25-lecia – **Krzysztof Pawlik i Wojciech Piętka**, 30-lecia – **Leszek Kamieniarz, Jolanta Cieśla, Ewa Wiśniewska, Barbara Zięba i Stefan Czech**, 35-lecia – **Dorota Chlebek, Leszek Woźnicki, Krzysztof Andrzejewski i Janusz Primula**, 40-lecia – **Henryk Wachowicz** oraz 45-lecia – **Reinhard Deja i Tadeusz Olchawa.**

Na zdjęciu: prezes Zarządu Tadeusz Soroka (pierwszy z prawej) w towarzystwie wiceprezes Zarządu Joanny Parzych wręcza dyplomy jubilatowi – Januszowi Prymulowi (pierwszy z lewej) oraz Leszkowi Woźnickiemu.

Zarząd „Kopex-u” uhonorowany został odznaką 50-lecia „Kopex-FAMAGO”, którą wręczył, wraz z podziękowaniami za owocną współpracę, szef zgorzeleckiej spółki – **Marek Doniec.**

W uroczystości uczestniczyli goście zagraniczni m.in. przedstawiciele kierownictwa firm należących do grupy ZM-KOPEX: KOPEX MIN-FITIP, KOPEX MIN-OPREMA, KOPEX MIN-MONT **Dobromir Jovanović, Budimir Savić** oraz **Sava Stanković.**

Tuleje dla stoczni

Zgorzelecki „Kopex-FAMAGO” ma na liście swoich kontrahentów coraz więcej firm spoza przemysłu odkrywkowego.

Przykładem jest Stocznia Szczecińska, dla której nasza spółka wykona trzy komplety tulei oraz poznańska firma TB Hydro, która otrzyma rurę dolotową. Do tradycyjnych odbiorców należy BOT Elektrownia „Turów” w Bogatyni, która dla BOT KWB „Turów” zamówiła dostawę i montaż dwóch przenośników popiołowych B-1600 oraz przebudowę przenośnika TZ-14. Umowę o wartości ponad 24 mln PLN podpisał „Kopex-FAMAGO” jako pełnomocnik konsorcjum złożonego z firm „Kopex-FAMAGO”, „Kopex-u” i „EGBUD-u”.

Do KWB „Konin” dostarczony zostanie natomiast komplet łoża kulowego do koparki SRS-1200/3. Podpisana została też umowa z firmą FMK w Kluczborku na wykonanie ładowarko-zwałowarki ŁZKS.

Zyski górnictwa coraz mniejsze

Według wstępnych wyników, w ciągu 11 miesięcy ubiegłego roku polskie kopalnie wydobyły ponad 81 mln ton węgla kamiennego, z czego 68,5 mln ton sprzedano w kraju, natomiast około 12 mln ton otrzymali odbiorcy zagraniczni.

Cała branża wypracowała ponad 173 mln zł zysku, przy przychodach ze sprzedaży przekraczających 15 mld zł. Dla porównania – w ciągu trzech kwartałów 2006 roku kopalnie zarobiły 513 mln zł. Na dzień 30 listopada 2007 roku w polskich kopalniach węgla kamiennego zatrudnionych było 116 tys. 379 pracowników, w tym około 63 tys. w Kompanii Węglowej.

Mistrzowie spawania

„Kopex-FAMAGO” będzie miał wkrótce fachowców z tytułem europejskich mistrzów spawania. To efekt udziału w kursach na Europejskiego Mistrza Spawalnika oraz Międzynarodowego Europejskiego Mistrza Spawalnika (IWE/EWE). Grupa pracowników zakończyła niedawno udział w kilku innych zewnętrznych szkoleniach m. in. w kursie spawania metodą MAG i TIG (9 osób) oraz kursie pedagogicznym, w którym uczestniczyło 25 osób.

Spośród szkoleń wewnętrznych największym zainteresowaniem cieszył się ostatnich miesiącach kurs z zakresu ustalania normatywów technologicznych, w którym brało udział 29 technologów i pracowników dozoru wydziałowego.

Kilkudziesięciu pracowników podnosiło swoje umiejętności podczas kursów przyuczania do zawodu wytaczacza, ślusarza, tokarza, spawacza, frezera, operatora oczyszczarki strumieniowo-ściernej, piły taśmowej BIANCO oraz sprzężarek zasilających sieć sprzężonego powietrza.

ART OF MINING

- Miesięcznik Internetowy Grupy ZM-KOPEX

Wydawca: Grupa ZM-KOPEX

KOPEX S.A.

ul. Grabowa 1, 40-172 Katowice

tel. +48 /32/ 604 70 00, fax. +48 /32/ 604 71 00

e-mail: kopex@kopex.com.pl

ZM S.A.

ul. 3 Maja 89, 41-800 Zabrze

tel. +48 /32/ 271 32 31, fax. +48 /32/ 271 87 50

e-mail: kontakt@zmm.com.pl

Leszek Jędrzejewski: lj@zmm.com.pl